

Een goed voorbeeld van verbeterde discriminatie

In een recent onderzoek wordt onderscheid gemaakt tussen vijf typen Marokkaanse en Turkse moslimjongeren in Nederland (Nabben et al. 2006). De onderzoekers onderscheiden conformisten, neo-orthodoxen, flexibelen, hedonisten en escapisten¹. Het maken van dit onderscheid is een goed voorbeeld van wat ik bedoel met *beter* discrimineren. De Nederlandse jongeren met Turkse of Marokkaanse ouders uit het onderzoek worden weliswaar nog steeds apart gehouden van de Nederlandse bevolking als “moslim”, “Turk”, “Marokkaan” of “allochtoon”. Ze worden echter niet meer over één kam geschoren doordat uitgebreid aandacht wordt besteed aan hun onderlinge diversiteit op het gebied van identiteit, leefstijl en geloofsbeleving. Ze worden beter onderscheiden, ofwel beter gediscrimineerd.

Veel van de “Marokkaanse” straatjongens in Slotervaart waarover ik heb geschreven in mijn aankomende proefschrift, zouden de onderzoekers waarschijnlijk typeren als “escapisten”. Het zijn de jonge reischoppers op straat die volgens de onderzoekers van dag tot dag leven en geen toekomstperspectief hebben². Hun houding is niet het gevolg van een identiteitscrisis op het gebied van geloof (zoals bij de neo-orthodoxen), maar komt voort uit hun problematische levensstijl. De escapisten eisen “respect”, maar zijn niet in staat om op conventionele wijze een respectabele positie in de samenleving te bekleden. Veel van dit soort jongens zorgt regelmatig voor overlast of zijn crimineel actief.

Op basis van mijn ervaringen durf ik te stellen dat Slotervaart een grote verzameling jongens kent waarmee alle vijf typen moslimjongeren kunnen worden bediend. Ik vermoed dat onderzoek over een langere periode aan de hand van de bovenstaande typologie een dynamisch veld blootlegt van bewegende identiteiten, leefstijlen en geloofsbelevingen. De jongens brengen op straat veel vrije tijd met elkaar door in verschillende fasen van hun leven en vormen wisselende soorten groepsverbanden in diverse sociale contexten. Het is mogelijk dat een jongen in het ene groepsverband meer lijkt op een “hedonist” en zich tegelijkertijd in een ander groepsverband meer gedraagt als een “escapist”. Een jongen die zich voorheen “flexibel” opstelde, kan op latere leeftijd alsnog “conformistisch” worden of omgekeerd. Deze en andere mogelijkheden suggereren voortdurende bewegingen en verschuivingen die het lastig maken om identiteit, leefstijl en geloofsbeleving goed te meten en de jongens op juiste wijze in te passen in de nieuwe typologie.

De waarde van de typologie van Nabben et al. (2006) zit volgens mij dan ook niet in de inhoudelijke beschrijving van de vijf nieuwe soorten moslimjongeren. Zo’n typologie neemt al snel de vorm aan van een statische momentopname die geen ruimte biedt voor de dynamiek van het alledaagse leven. De waarde van de typologie zit in het feit dat onderscheid wordt gemaakt tussen moslimjongeren, en met name tussen soorten “Marokkaanse” jongeren in Nederland. De typologie is bruikbaar om te wijzen op verschillen tussen sociale milieus of klassen *binnen* een veronderstelde etnische of geloofsgemeenschap. Zo’n klassenonderscheid biedt de mogelijkheid om niet alle mensen met dezelfde etnische of religieuze achtergrond onnodig in het verdomhoekje te zetten, wanneer wordt gesproken over ernstige problemen in bepaalde sociaal milieus binnen de etnische of geloofsgemeenschap. Dit is een vorm van beter discrimineren en dat mag veel vaker gebeuren. Verbeterde discriminatie bij het bestuderen van sociale problematiek rond groepjes “allochtone” jongens, kan tegenwicht bieden aan al het onderzoek van de laatste jaren waarin analyses vertroebeld zijn geraakt door het gemakkelijke gebruik van overkoepelende etnische en religieuze achtergronden van gehele gemeenschappen.

---

¹ Voor de definities van deze classificaties verwijs ik naar: Nabben, T., Yesiboz & D.J. Korf, 2006 *Van Allah tot Prada. Identiteit, leefstijl en geloofsbeleving van jonge Marokkanen en Turken*. Rotterdam: Ger Gijs.

² “Eigenlijk zijn het gewone jongeren. Universiteit doet onderzoek naar de leefwereld van jonge Nederlandse moslims.”, in: *NRC Handelsblad*, dinsdag 4 april 2006, p.3